

MANAGEMENTLETTER 2020

Gemeente Moerdijk

Aan het College van B&W

1 december 2020

Geacht College en gemeentesecretaris,

Uw contactpersonen:

Eindverantwoordelijke
accountant

Drs. D.J. Han RA

Controleleider

M. Ben Bouazza

Naar aanleiding van de door ons in oktober 2020 uitgevoerde interimcontrole bieden wij u hierbij onze managementletter voor Moerdijk aan. Het boekjaar 2020 is voor ons het tweede jaar dat wij de controle uitvoeren van Moerdijk. De belangrijkste uitkomsten van onze interimcontrole hebben wij in deze managementletter opgenomen. Deze managementletter bevat de volgende onderdelen:

- Onze bevindingen ten aanzien van de interne beheersing van uw gemeente, die een betrouwbare informatievoorziening en rechtmatigheid van baten, lasten en balansmutaties dient te waarborgen;
- Plaats van deze rapportage in de controle(aanpak);
- Aandachtspunten voor de jaarverslaggeving over het boekjaar 2020;
- Actualiteiten die voor de bedrijfsvoering van uw gemeente van belang (kunnen) zijn.

Dit verslag is bestemd voor het college van Moerdijk. Deze managementletter hebben wij op 25 november 2020 voorbesproken met de portefeuillehouder financiën en de controller. Op 1 december vond de toelichting in het college plaats. De managementletter zal ook ter kennisgeving aan de rekening commissie worden aangeboden. Deze zal op 16 december bij de rekening commissie worden toegelicht.

Mocht u nog vragen hebben naar aanleiding van deze managementletter, neemt u dan gerust contact met ons op.

Met vriendelijke groet,
Astrium Overheidsaccountants B.V.

Drs. D.J. Han RA

INHOUDSOPGAVE

1. MANAGEMENT SAMENVATTING.....	6
2. INLEIDING	8
2.1. Reikwijdte van de opdracht.....	8
2.2. Controle-aanpak	9
2.3. Interimcontrole	10
3. INTERNE BEHEERSING	13
3.1. Opvolging bevindingen 2019	13
3.2. Samenvattend beeld processen	14
3.3. Van inkopen tot betalen – Orderadministratie (verplichtingen).....	16
3.4. Van inkopen tot betalen - Prestatieleveringen	17
3.5. Subsidieverstrekingen - Toetsing getrouwheid en rechtmatigheid	18
3.6. Voorbereiding rechtmatigheidsverantwoording.....	19
3.7. IT - Omgeving.....	21
3.8. IT - Omgeving.....	22
3.9. IT – Omgeving.....	23
3.10. Inrichting nieuwe Coda systeem (Financials)	24
4. AANDACHTSPUNTEN REKENINGCOMMISSIE	27
4.1. Toerekening indirecte kosten aan leges en retributies.....	27

4.2.	Aandachtspunt Subsidieverstrekingen en naleving van de voorwaarden	29
5.	AANDACHTSPUNTEN JAARVERSLAGGEVING 2020.....	33
6.	ACTUALITEITEN.....	38
6.1.	Uitspraak BTW	38
6.2.	Rechtmatigheidsverklaring.....	39
6.3.	Notitie meerjarig financieel inzicht	41
6.4.	Notitie prestatielevering	42
6.5.	Tozo 1 en rechtmatigheid – verantwoording in SiSa bijlage	42
6.6.	Zorgcontinuïteit en rechtmatigheid	43
	BIJLAGE OPVOLGING PUNTEN VORIG JAAR	45

MANAGEMENT SAMENVATTING

Uitkomsten
interimcontrole

1. MANAGEMENT SAMENVATTING

Beeld procesbeheersing		Belangrijkste procesbevindingen			
Naar aanleiding van onze werkzaamheden tijdens de interimcontrole kunnen wij u het volgende samenvattende beeld van de uitkomsten van onze werkzaamheden geven:		De belangrijkste aandachtspunten die in deze managementletter zijn uitgewerkt, zijn:			
Proces	Onze beoordeling	Nr	Aandachtspunten	Prioriteit	Verwijzing
Planning & control cyclus	Toereikend	1	Van inkopen tot betalen; Prestatieleveringen en verplichtingenadministratie	Gemiddeld	§3.3, §3.4
Van inkopen tot betalen	Toereikend met aandachtspunten	2	Subsidieverstrekingen toetsing getrouwheid en rechtmatigheid	Gemiddeld	§ 3.5
Inkomende facturen en betalingsverkeer	Toereikend	3	Voorbereiding rechtmatigheidsverantwoording 2021	Hoog	§ 3.6
Beheer personele lasten	Toereikend	4	IT tijdige aanpassing rechtenstructuur in applicaties bij functiewijzigingen	Gemiddeld	§ 3.7
Wmo	Toereikend	5	IT Toezicht op superusers	Gemiddeld	§ 3.8
Jeugdzorg	Toereikend	6	IT onduidelijkheid rondom afspraken systeembeheer met ICT WBW	Gemiddeld	§3.9
Participatiewet	Toereikend				
Belastingopbrengsten	Toereikend				
Subsidieverstrekingen	Toereikend				
Grondexploitatie	Toereikend				
Omgevingsvergunningen (bouwleges)	Toereikend				
IT – omgeving	Toereikend met aandachtspunten				

Bestuurlijke aandachtspunten vanuit perspectief accountantscontrole

Onderstaande bestuurlijke aandachtspunten vragen voldoende aandacht de komende periode:

- In de jaarrekening van 2021 zal de rechtmatigheidsverantwoording voor het eerst door het college worden gegeven. Daarvoor is het nodig dat gedurende 2021 (verbijzonderde) interne controles worden verricht die de naleving van wet- en regelgeving monitoren. De voorbereiding cq. plan van aanpak hiervoor dient in principe voor jaareinde 2020 te zijn afgerond. Het gaat om vragen als; welke controles voor welke wet- en regelgeving (toetsingskader), door wie, hoe vast te leggen, hoe te verantwoorden intern en naar de raad. Daarnaast zal besloten moeten worden welke verantwoordingsgrens het college mag gaan hanteren. De verantwoordingsgrens valt binnen de bandbreedte van 0% tot 3% van de totale lasten van de gemeente, inclusief de dotaties aan de reserves.
- We zien dat binnen diverse processen (zoals van inkopen tot betalen en subsidies) verbeteringen zijn voorgesteld waarvan de implementatie in 2021 zal plaatsvinden. De verbeteringen hebben grotendeels betrekking op het inkoopproces welke samenhangt met de implementatie van het nieuwe financiële systeem (nieuwe versie).
- Op 3 juli 2020 heeft de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA) een notitie opgesteld over de controle van recht op zorg met betrekking tot Jeugd en Wmo ("Jeugdzorg en Wmo: Controle van het recht op zorg"). De gemeente steunt ten behoeve van getrouwheid en rechtmatigheid onder andere op de accountantsverklaringen bij de productieverantwoordingen van zorgaanbieders. De controle op deze zorgaanbieders is uitgevoerd volgens jullie 'Regionale accountantsprotocol' (vergelijkbaar met het landelijk protocol maar met een lagere verantwoordingsgrens van €50.000). Het accountantsprotocol ondersteunt de financiële controle op de Zorg in Natura. De controle op aanwezigheid van verwijzingen door een indicierend orgaan (Jeugdzorg) wordt niet afgedekt door het protocol. Bij onvoldoende werkzaamheden kan dit gevolgen hebben voor het accountantsoordeel. Wij adviseren u dit onder de aandacht te brengen van uw zorgleveranciers. Daarnaast ontvangen wij graag nadere onderbouwing dat in het huidige proces al wordt gewaarborgd dat een juist indicierend orgaan de zorg toekent.
- Op 24 juli 2020 heeft de Commissie bedrijfsvoering accountantscontrole decentrale overheden (BADO) een notitie gepubliceerd over de vastlegging en onderbouwing van prestatielevering bij inkopen. Wij hebben het concept van de nieuwe budgethouders regeling ontvangen waarin de gemeente ingaat op de vastlegging van de prestatielevering. Wij ondersteunen de aanpassing en gaan er van uit dat de regeling per 1-1-2021 in werking zal treden.
- In het sociaal domein heeft het aspect prestatielevering (factureren zorgaanbieders enkel daadwerkelijk geleverde zorg en de wijze waarop de gemeente dit kan vaststellen) blijvende aandacht nodig. Dit is met name relevant bij de zorgaanbieders die geen gecertificeerde jaarverantwoording over 2020 overleggen én bij de PGB bestedingen.

Met betrekking tot Covid 19 vragen wij uw aandacht om de impact van passende maatregelen, die genomen zijn om de continuïteit van de bedrijfsactiviteiten te waarborgen, de komende maanden te blijven monitoren en waar nodig bij te sturen. In hoofdstuk 4 noemen wij een aantal aspecten die daarbij van belang zijn.

In overleg met de organisatie is besloten dat haar reactie op onze bevindingen ook worden opgenomen bij de bevindingen in deze managementletter.

2. INLEIDING

2.1. Reikwijdte van de opdracht

In het kader van de door de gemeenteraad aan ons verstrekte opdracht tot controle van de jaarrekening 2020 van gemeente Moerdijk brengen wij u hierbij verslag uit van de belangrijkste tussentijdse bevindingen en aanbevelingen naar aanleiding van de controlewerkzaamheden die wij in oktober 2020 hebben uitgevoerd.

De reikwijdte van de tussentijdse controle is hieronder beschreven:

Onze uitgangspunten				
Wij maken mede gebruik van de administratieve organisatie en het daarvan deel uitmakende systeem van interne controle van uw gemeente. De opzet en het bestaan van de administratieve organisatie hebben wij op een aantal noodzakelijke punten onderzocht.				
Onze controle was niet gericht op het vormen van een oordeel over de administratieve organisatie als zodanig. De in deze managementletter opgenomen bevindingen kunnen dan ook niet als limitatief worden beschouwd.				
Onze werkzaamheden zijn erop gericht komend voorjaar een oordeel te kunnen geven over de jaarrekening 2020 en niet primair op het opsporen van fraudes of onregelmatigheden. De bevindingen in deze managementletter zijn daarom beperkt tot de punten die voortvloeien uit de door ons uitgevoerde werkzaamheden. Indien onze werkzaamheden aanwijzingen hebben opgeleverd voor opgetreden fraudes of onregelmatigheden, dan hebben wij u daar onmiddellijk over gerapporteerd. Dit is niet aan de orde geweest.				
Bij onze controlewerkzaamheden hebben wij als uitgangspunt de door de raad vastgestelde toleranties gehanteerd. De raad heeft ons daarbij opgedragen om bij onze oordeelsvorming en rapportering uit te gaan van de hierna vermelde goedkeurings- en rapporteringstolerantie.				
Soort oordeel	Goedkeurend	Met beperking	Oordeel-onthouding	Afkeurend
Fouten in de jaarrekening	≤1%	>1% en ≤3%	n.v.t.	>3%
Onzekerheden in de jaarrekening	≤3%	>3% en ≤10%	>10%	n.v.t.

Op basis van de begroting 2020 van Moerdijk betekenen bovengenoemde percentages dat een totaalbedrag aan fouten in de jaarrekening van €1.110.000 en een totaal van onzekerheden van €3,3 miljoen de goedkeurende strekking van de controleverklaring niet zullen aantasten. De rapporteringstolerantie is, conform het overeengekomen controleprotocol, gesteld op €100.000.

De op deze wijze bepaalde goedkeuringstolerantie is een puur kwantitatief criterium. Onze uiteindelijke oordeelsvorming is echter altijd een combinatie van kwalitatieve en kwantitatieve afwegingen.

2.2. Controle-aanpak

In overeenstemming met de wet resulteert onze accountantscontrole in het afgeven van een controleverklaring met betrekking tot de getrouwe weergave van de financiële positie en het resultaat, en de rechtmatige verantwoording van baten en lasten alsmede de balansmutaties. Onze controle valt globaal uiteen in een tweetal momenten, die uiteindelijk leiden tot de verklaring.

De bevindingen naar aanleiding van de tussentijdse controle zijn opgenomen in deze managementletter. De bevindingen naar aanleiding van de eindejaarscontrole rapporteren wij via ons accountantsverslag (2021).

2.3. Interimcontrole

Wij hebben de volgende processen tijdens onze interim controle beoordeeld:

1. Planning & control cyclus
2. Van Inkopen tot betalen
3. Inkomende facturen en betalingsverkeer
4. Beheer personele lasten
5. Wmo
6. Jeugdzorg
7. Participatiewet
8. Belastingopbrengsten
9. Subsidieverstrekingen
10. Grondexploitaties
11. Omgevingsvergunningen (Bouwleges)
12. IT omgeving

Voor een aantal van deze processen doen wij in het vervolg van deze managementletter aanbevelingen om de interne beheersing aan te scherpen. Hierbij hebben wij onze bevindingen van een weging (kleur en rating) voorzien, welke als volgt is aangeduid:

Rating	Toelichting
	Bevinding die van groot belang is voor de kwaliteit van de interne beheersing en die naar onze mening direct opgepakt moet worden (zeer urgent). Als accountant leidt een bevinding met deze rating mogelijk tot aanvullende gegevensgerichte controlewerkzaamheden.
	Bevinding die van belang is voor de kwaliteit van de interne beheersing, waarbij opvolging door het management naar onze mening zeer wenselijk is (urgent). Als accountant leidt een bevinding met deze rating mogelijk tot aanvullende gegevensgerichte controlewerkzaamheden.
	Bevinding die van belang is voor de kwaliteit van de interne beheersing, maar waarbij het effect beperkt is door bijvoorbeeld mitigerende maatregelen. Opvolging van deze bevinding is naar onze mening wenselijk (matig urgent). Als accountant leidt een bevinding met deze rating niet tot aanvullende gegevensgerichte controlewerkzaamheden.
	Deze bevinding uit voorgaande jaren is opgelost doordat verbetermaatregelen zijn geïmplementeerd. Er zijn op dit moment geen (nieuwe) verbeterpunten voorgesteld

Bovengenoemde 'kleuren' gebruiken wij zowel voor de overall rating per proces, als voor individuele bevindingen binnen een proces. Wanneer individuele bevindingen in een proces de kleur geel krijgen, is wat ons betreft wel een toereikende overall rating van het proces mogelijk.

INTERNE BEHEERSING

Bevindingen
onderzochte processen

3. INTERNE BEHEERSING

3.1. Opvolging bevindingen 2019

In de managementletter van 2019 zijn tien bevindingen opgenomen waarbij wij hebben vastgesteld dat hiervan vier bevindingen gedurende 2020 zijn opgevolgd door de ambtelijke organisatie. Deze benoemen wij in deze paragraaf, de niet opgevolgde bevindingen komen weer terug in paragraaf 3.2 en verder en in de bijlage.

- **Planning en control:** We hebben vastgesteld dat de bepaalde wet- en regelgeving (bijvoorbeeld aanbestedingswet) niet is opgenomen in het normenkader. **Opvolging:** We hebben vastgesteld dat het normenkader 2020 is geactualiseerd met de relevante wetgeving. We willen de ambtelijke organisatie wel adviseren om in het normenkader onderscheid te maken tussen externe wetgeving en interne wetgeving. De relevante toetsingspunten kunnen vervolgens worden uitgewerkt in de interne controle plannen.
- **Grondexploitaties:** Wij hebben bij de procesbesprekingen vastgesteld dat de brondocumentatie voor de ramingen niet altijd zichtbaar worden vastgelegd. Het gaat hierbij om brondocumentatie voor de “nog te maken kosten”. **Opvolging:** We hebben reeds bij de jaarrekeningcontrole 2019 vastgesteld dat de benodigde onderbouwingen zijn aangeleverd,
- **Grondexploitaties:** De exploitatieplannen zijn niet uniform in opzet. **Opvolging:** We hebben bij de jaarrekeningcontrole 2019 vastgesteld dat de exploitatieplannen op dezelfde wijze zijn opgezet.
- **Verhuur vastgoed:** Er was geen sprake van een verhuurregister. Dit is inmiddels opgevolgd. We hebben vastgesteld dat de organisatie een analyse heeft gemaakt tussen het verhuurregister en de kadastrale objecten van de gemeente. Hiermee is de volledigheid van de opbrengsten beter gewaarborgd.

In de bijlage is de opvolging en status van de managementletter punten van vorig jaar weergegeven.

3.2. Samenvattend beeld processen

Proces	Onze beoordeling	Rating
Planning & control cyclus	Toereikend	●
Van inkopen tot betalen	Toereikend, met aandachtspunten	●
Inkomende facturen en betalingsverkeer	Toereikend	●
Beheer personele lasten	Toereikend	●
Wmo	Toereikend	●
Jeugdzorg	Toereikend	●
Participatiewet	Toereikend	●
Belastingopbrengsten	Toereikend	●
Subsidieverstrekingen	Toereikend	●

Grondexploitaties	Toereikend	●
Omgevingsvergunningen (bouwleges)	Toereikend,	●
IT omgeving	Toereikend met aandachtspunten	●

In het vervolg van dit hoofdstuk zijn enkel de processen benoemd waarbij wij, op basis van onze werkzaamheden bij de interimcontrole, bevindingen hebben opgedaan die wij met uw organisatie willen delen.

Uw organisatie heeft zelf op adequate wijze de bevindingen uit voorgaand jaar van een reactie voorzien en bij adviezen waarvan is bepaald dat deze worden opgevolgd, de stand van zaken in kaart gebracht. Van de bevindingen uit voorgaand jaar zijn er 6 nog onderhanden. In de bijlage bij deze managementletter is het overzicht en de status van deze 6 punten opgenomen. Wij herhalen in het vervolg van deze managementletter daarom enkel de bevindingen uit voorgaand boekjaar waarvan wij vinden dat deze prioriteit nodig hebben, aangevuld met enkele andere bevindingen.

Zoals vermeld in hoofdstuk 2 kan een individuele bevinding de kleur geel krijgen, maar is een toereikende overall rating van het betreffende proces nog wel mogelijk.

3.3. Van inkopen tot betalen – Orderadministratie (verplichtingen)

Bevinding

Jaar constatering 2019

Risico

Kans: Middel

Impact: Middel

De gemeente houdt geen volledige orderadministratie (verplichtingen) bij voor de inkomende facturen.

Het vastleggen van orders is van belang om tijdig inzicht te krijgen in de status van lopende en toekomstige verplichtingen. Hiermee is tijdig en eenduidig inzichtelijk of en wanneer verplichtingen de gemaakte afspraken dreigen te overschrijden.

Het risico bestaat dat budgethouders geen volledig beeld kunnen hebben van de restantbudgetten en de gemeente hierdoor niet goed kan bijsturen gedurende het jaar. Verder bestaat het risico dat verplichtingen per balansdatum niet volledig zijn opgenomen in de jaarrekening.

Aanbeveling

Wij hebben in 2019 de aanbeveling gedaan om de orders (verplichtingen) gestructureerd bij te houden in de financiële administratie. De ambtelijke organisatie heeft hier opvolging aan gegeven door een project op te starten waarin deze bevinding wordt opgevolgd. Per 1-1-2021 wordt de financiële administratie geactualiseerd naar versie 14 "Financials". Het aanmaken van orders is onderdeel van dit project. De gemeente heeft als doel om alle facturen te voorzien van een order alvorens deze betaald kan worden. Tot slot maken de orders onderdeel uit van de nieuwe budgethoudersregeling 2021 welke in het vierde kwartaal van 2020 zal worden vastgesteld.

Rating

Reactie		Zoals al in de aanbeveling verwoord zal met ingang van 2021 volledig invulling worden gegeven aan de gedane bevinding. Overigens heeft in 2020 al een aanscherping plaatsgevonden van het vooraf inbrengen van orders. Hierbij is vooruitgelopen op de situatie die vanaf 2021 geldt. Dit betekent dat voor opdrachten voor goederen, werken en diensten ook in 2020 al sprake is van het bijna volledig vooraf werken met orders.

3.4. Van inkopen tot betalen - Prestatieleveringen

Bevinding

Jaar constatering 2019

Er is geen eenduidig proces/beleid omtrent het vaststellen van prestaties.

Het is bij de teams niet altijd duidelijk wanneer de levering van een prestatie moet worden vastgesteld en op welke manier dat dient te worden vastgelegd.

Risico

Kans: Middel

Impact: Middel

Het risico bestaat dat facturen onterecht worden betaald voor niet (of niet volledig) geleverde prestaties.

Aanbeveling

Wij hebben vernomen dat in 2021 de nieuwe budgethoudersregeling 2021 zal worden geïmplementeerd waarin de kaders hieromtrent zijn beschreven. Hierin zijn onder andere de drempelbedragen vermeld waarvoor de prestatielevering aangetoond zal moeten worden. Het nieuwe financiële systeem zal hiervoor de nodige ondersteuning bieden waarbij de prestatieverklaarders de mogelijkheid hebben om documenten te kunnen uploaden. Hiermee wordt onze aanbeveling opgevolgd.

Rating

Reactie	De nieuwe budgethoudersregeling gaat in per 1-1-2021. In het financieel systeem is een verplicht veld opgenomen waar de prestatieverklaring moet worden aangegeven. Dit kan dan door het uploaden van documenten, maar als deze ontbreken zal moeten worden aangegeven op basis van welke constatering de factuur kan worden vrijgegeven voor betaling. Doordat in het huidige financieel systeem deze mogelijkheid ontbreekt zijn de afgelopen jaren op basis van een uitgebreide steekproef de prestatieverklaringen getoetst. De uitkomsten van deze steekproeven waren steeds positief.

3.5. Subsidieverstrekingen - Toetsing getrouwheid en rechtmatigheid

Bevinding

Jaar constatering 2020

Toetsing op naleving voorwaarden bij subsidieaanvragen en -vaststellingen

Subsidieaanvragen en subsidievaststellingen dienen te voldoen aan voorwaarden die zijn beschreven in de subsidieverordening. Wij hebben geconstateerd dat bij de subsidiebeoordeling (aanvragen budgetsubsidies2020) niet zichtbaar wordt getoetst of de aanvraag of vaststelling voldoen aan de subsidieverordening (rechtmatigheid). Er is hiervoor ook geen checklist voor handen.

Risico

Kans: Laag

Impact: Laag

Het risico bestaat dat subsidies niet voldoen aan de subsidieverordening en hierdoor onrechtmatig worden verstrekt.

Aanbeveling

Wij bevelen de organisatie aan om een checklist te hanteren waarin de toetspunten zijn opgenomen. Hiermee kunnen de aanvragen en vaststellingen worden beoordeeld en kan deze controle zichtbaar worden vastgelegd door een beleidsmedewerker.

Uit de gesprekken met betrokken personen binnen de organisatie is gebleken dat de rechtmatigheidscontrole in 2021 zichtbaar zal worden uitgevoerd. De checklist voor de aanvraag en vaststelling in 2021 is inmiddels ontwikkeld. Hiermee is onze aanbeveling opgevolgd. Wij verwijzen tevens naar onze opmerkingen in paragraaf 4.2.

Rating

Reactie		Zoals aangegeven is de aanbeveling opgevolgd.

3.6. Voorbereiding rechtmatigheidsverantwoording

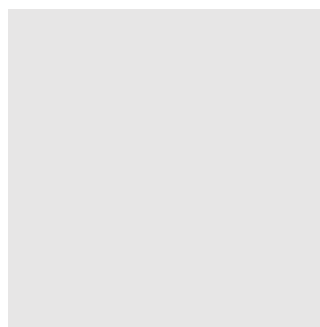
Bevinding

Jaar constatering 2020

Plan van aanpak in ontwikkeling

In hoofdstuk 6 hebben wij in algemene zin de ontwikkeling en stand van zaken vermeld van de rechtmatigheidsverklaring. Hier willen wij ingaan op de voorbereiding die de ambtelijke organisatie hiervoor moet verrichten. Vanaf 2021 zal de rechtmatigheidsverantwoording voor het eerst door het college worden gegeven. Daarvoor is het nodig dat gedurende 2021 (verbijzonderde) interne controles worden verricht die de naleving van wet- en regelgeving monitoren. De voorbereiding cq. plan van aanpak hiervoor dient in principe voor jaareinde 2020 te zijn afgerond. Het gaat om vragen als; welke controles voor welke wet- en regelgeving (toetsingskader), door wie, hoe vast te leggen, hoe te verantwoorden intern en naar de raad. De college verantwoording zal zijn gebaseerd op de (verbijzonderde) interne controles die de organisatie in 2021 gaat uitvoeren. In dat kader is ons beeld van belang over de (kwaliteit en volledigheid) van de huidige interne controles.

We hebben vastgesteld dat het normenkader 2020 is uitgewerkt waarin de nodige interne en externe regelgeving zijn benoemd. Wij adviseren u om in het normenkader onderscheid te maken tussen intern beleid en externe wetgeving die impact hebben op de financiële beheershandelingen. Tot slot bevelen wij de ambtelijke organisatie aan om de relevante artikelen uit de interne en externe regelgeving te benoemen in de werkprogramma's, aangezien de relevante artikelen het

Risico

Kans: Hoog

Impact: Hoog

toetsingskader vormen. Ons beeld van de (kwaliteit van) uitvoering van de interne controles is eerder vermeld. Dat beeld geeft aan dat momenteel wel mag worden verwacht dat er een voldoende basis ligt voor het college om een gefundeerde conclusie te kunnen trekken over de naleving van wet en regelgeving.

Tot slot zal besloten moeten worden welke foutentolerantie de raad mag gaan hanteren. Voor de accountant geldt een maximale tolerantiegrens van 1%, maar voor het college bestaat de mogelijkheid om een maximum grens van 3% te hanteren voor haar goedkeurende oordeel. Het is uiteindelijk aan het hoogste orgaan om de maximaal toegestane tolerantie vast te stellen

Het risico bestaat dat niet alle relevante processen in kaart zijn gebracht waardoor toetsing van de rechtmatigheid niet conform planning kan worden uitgevoerd.

Aanbeveling

Wij adviseren u het toetsingskader verder uit te werken in de werkprogramma's op basis van relevante artikelen uit de interne en externe regelgeving.

Rating

Reactie	De managementletter bevestigt ons eigen beeld dat de kwaliteit van de IC voldoende basis biedt voor de per 2021 in te voeren rechtmatigheidsverklaring door het college. Met de keuzemogelijkheid van de gemeenteraad ten aanzien van de maximale tolerantiegrens is rekening gehouden in het plan van aanpak. Deze keuzemogelijkheid wordt bij het vaststellen van het controleprotocol 2021 meegenomen. De aanvullende aanbevelingen ten aanzien van de nadere uitwerking van

	het normenkader (het onderscheid tussen externe en interne regelgeving en het nader uitwerken van het toetsingskader in de IC-werkprogramma's) nemen wij daar waar het een meerwaarde biedt over.

3.7. IT - Omgeving

Bevinding

Jaar constatering 2020

Tijdige aanpassing rechtenstructuur in applicaties bij (functie)wijzigingen

De gemeente heeft regelmatig te maken met instroom, uitstroom en doorstroom van medewerkers. Bij iedere mutatie in het personeelsbestand moeten de gebruikersrechten in diverse applicaties opnieuw worden beoordeeld en waar mogelijk opnieuw ingesteld worden. De applicatiebeheerders zijn verantwoordelijk voor aanpassing van de rollen en bijbehorende gebruikersrechten op basis van de input die zij vanuit de organisatie krijgen. Wij hebben vernomen dat de procedure *Toegangsverlening Informatiesystemen* niet altijd volledig worden gevolgd. De periodieke controle op de autorisaties is afgelopen jaren niet voor alle applicaties gevolgd.

Risico

Kans: Laag
Impact: Hoog

Het risico bestaat dat gebruikers hiermee mogelijk ongewenst teveel rechten in bepaalde applicaties hebben en houden, die niet meer passend zijn bij de functie. Dit zou mogelijk kunnen leiden tot ongewenste functievermenging.

Aanbeveling

Het is in bepaalde situaties noodzakelijk dat medewerkers in een nieuwe functie tijdelijk oude rechten behouden, echter is het wel belangrijk dat dit op een toereikende manier wordt bewaakt. In het beschreven proces worden toereikende controles beschreven die dit risico naar een aanvaardbaar niveau mitigeren. Wij adviseren u zorg te dragen dat dit proces wordt nageleefd.

Rating

Reactie	Applicatiebeheer is in Moerdijk decentraal georganiseerd, waarbij de procesverantwoordelijkheid binnen de verschillende teams ligt waar de applicatie primair wordt gebruikt. De aanbeveling om de procedure toegangsverlening te evalueren wordt overgenomen. De benodigde mate van toezicht op de procedure zal onderdeel zijn van de evaluatie. Deze procedure zal in 2021 worden geëvalueerd met de verantwoordelijke teamleiders voor de meest kritische processen, waarbij de CISO als trekker van de evaluatie zal fungeren. Hierbij zal het begin 2020 ingezette traject om het proces “In Dienst, Doorstroom en Uitstroom” te verbeteren een belangrijk uitgangspunt zijn.

3.8. IT - Omgeving

Bevinding

Jaar constatering 2020

Uitgebreide toegang tot netwerk omgeving

Superusers zijn nodig voor het beheren van de diverse applicaties. Superusers hebben uitgebreide rechten in de applicaties om hun functie adequaat te kunnen vervullen. In het kader van de interne beheersing is het van belang dat toezicht wordt gehouden op de activiteiten van superusers.

Risico

Kans: Middel

Impact: Middel

Het risico bestaat dat superusers onterecht transacties en activiteiten uitvoeren binnen de financiële applicaties.

Aanbeveling

In het beschreven proces wordt aangegeven dat controles worden uitgevoerd op de logging van de superusers. Wij adviseren u om zorg te dragen dat het proces adequaat wordt nageleefd.

Rating

Reactie	In de reactie op het advies 3.7 hebben we aangegeven het betreffende proces te evalueren. Na evaluatie van dit proces (waar de benodigde mate van toezicht onderdeel van zal uitmaken) zal op het geëvalueerde proces worden toegezien.

3.9. IT – Omgeving

Bevinding

Jaar constatering 2020

Rol van ICT WBW bij het systeembeheer

De gemeente heeft diverse taken omtrent systeembeheer uitbesteed aan ICT West-Brabant West (ICT WBW). ICT WBW is onder andere verantwoordelijk voor het monitoren van het systeembeheer en het beheren van accounts en rechten.

Wij hebben vernomen dat er onduidelijkheid bestaat met betrekking tot de afspraken die zijn gemaakt met ICT WBW over de verantwoordingswijze van hun taken die zij voor de gemeente Moerdijk uitvoeren inzake het systeembeheer en het toezicht daarop van de gemeente. Dit proces is van belang om de continuïteit en betrouwbaarheid van de diverse applicaties binnen gemeente te waarborgen.

Risico

Kans: Laag

Impact: Gemiddeld

Als er geen duidelijke afspraken zijn over de rol van ICT WBW omtrent systeembeheer dan bestaat het risico dat de taken omtrent systeembeheer niet volledig worden uitgevoerd. Dit heeft gevolgen voor de continuïteit en betrouwbaarheid van de applicatie binnen de gemeente.

Aanbeveling

Wij adviseren u om de (specifieke) afspraken met ICT WBW in kaart te brengen en uw controle op dit proces hierop aan te passen om zodoende de continuïteit en betrouwbaarheid van de applicaties te waarborgen.

Rating

Reactie

Ook deze aanbeveling is gebaseerd op de procedure, waarvan onder 3.7 is toegezegd deze te evalueren. Het systeembeheer voor applicaties in het datacenter van de gemeente Moerdijk wordt door ICT WBW uitgevoerd, daar is geen onduidelijkheid over. Met betrekking tot de informatieveiligheid zal ICT WBW in 2021 op basis van een risico-inventarisatie het normenkader BIO (Baseline Informatievoorziening Overheden) gaan toepassen en door middel van een jaarlijks Assurance- rapport door een onafhankelijke auditor verantwoording afleggen.

Quote uit de notitie Informatiebeveiligingsplan 2020-2021 van november 2020 van ICT WBW:

Deze jaarlijkse verantwoording, waar ICTWBW staat ten opzichte van het gehele normenkader BIO, helpt de deelnemers vervolgens weer om verantwoording over informatieveiligheid af te leggen aan hun eigen directie, college, gemeenteraad en de Rijksoverheid.

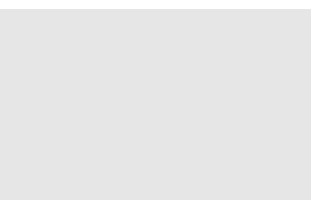
3.10. Inrichting nieuwe Coda systeem (Financials)

Bevinding

Jaar constatering 2020

Mogelijkheden betere management informatie cq. project sturing

Vanaf 1-1-2021 zal een nieuwe versie van Coda (financiële administratie), genaamd Financials, worden geïmplementeerd. Dat biedt de mogelijkheid om de inrichting van de administratie vanaf dat moment anders op te zetten. Wij vernamen dat

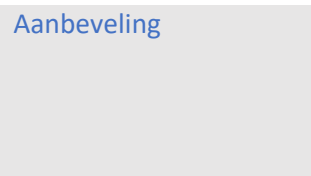

Risico

Kans: Gemiddeld

Impact: Gemiddeld

Aanbeveling

Rating

de huidige versie van Coda geen inrichting kent om makkelijk inzicht te krijgen in (onderdelen) van grondexploitatie project Centrumplan Zevenbergen. Dat kan wellicht verbeterd worden in de nieuwe versie Financials.

Daarnaast is er wellicht ook andere management informatie die wordt gemist in de huidige Coda versie, die mogelijk met een andere inrichting van de financiële administratie kan worden opgelost.

De huidige versie van Coda vereist dat buiten de boekhouding om een (schaduw)administratie moet worden gevoerd om goed inzicht te krijgen in de realisatie en voortgang van grondexploitatie projecten. De (schaduw)administratie wordt in Excel gevoerd en is daarmee foutgevoelig en tijdrovend om bij te houden.

Wij adviseren om te onderzoeken of de nieuwe versie van Coda, genaamd Financials, anders kan worden ingericht om waardevolle management informatie te kunnen genereren die niet in de huidige versie van Coda beschikbaar is. Een andere inrichting ten behoeve van grondexploitatie projecten is een voorbeeld waarvoor een andere inrichting mogelijk betere management informatie oplevert.

Reactie

Zowel in het huidige financiële pakket Coda, als in het nieuwe pakket Financials is de opzet voor de complexen in de grondexploitatie één-op-één gelijk aan de Excel-administratie. Een (schaduw)administratie is dan ook niet nodig. De zeer specifiek opgezette projectadministratie voor het Centrumplan Zevenbergen kon niet één-op-één worden ingebracht in Coda. Wel is in 2020 in iedere boekingsregel in Coda een code toegevoegd (o.b.v. de codering in de projectexploitatie), waardoor op een eenvoudige wijze de match plaats kan vinden tussen beide administraties. Financials zal bijdragen aan betere managementinformatie, maar blijft primair een financieel pakket.

AANDACHTSPUNTEN REKENINGCOMMISSIE

4. AANDACHTSPUNTEN REKENINGCOMMISSIE

De rekeningcommissie heeft ons twee aandachtspunten meegegeven, die wij hieronder behandelen:

4.1. Toerekening indirecte kosten aan leges en retributies

Bevinding

Jaar constatering 2020

Indirecte kosten toerekening vindt niet plaats, wel overhead toerekening

De commissie Bestuur en Middelen heeft op 4 april 2019 een notitie ontvangen die ingaat op de actualisatie van de kostendekkendheid van de tarieven afvalstoffenheffing/reinigingsrechten, rioolheffing, leges, lijkbezorgingsrechten en marktgelden gebaseerd op de begroting 2018. In die notitie wordt beschreven welke soorten kosten er zijn en of deze volgens de wet en/of jurisprudentie mogen worden doorberekend. Dit is van belang om te weten hoe gekomen kan worden tot berekening van de kostendekkendheid van een bepaalde dienst of product. Bij de doorberekening van kosten in de tarieven komen alleen de begrote kosten in aanmerking. Wij merken op dat er in principe twee soorten toerekeningen zijn; toerekening van overhead kosten en toerekening van indirecte kosten.

Sinds 1 januari 2017 (wijziging BBV) worden de kosten van de overhead apart opgenomen in de begroting en niet meer toegerekend aan de verschillende producten. Bij de berekening van de hoogte van de tarieven van de heffingen en retributies mag de overhead echter wel meegenomen worden. In artikel 12 lid 3 van de Financiële verordening is vastgelegd hoe de hoogte van de overhead wordt berekend die toegerekend wordt aan de tarieven. Dat artikel bepaalt dat bij iedere heffing of retributie het percentage van de totale overhead dat toegerekend mag worden gelijk is aan het percentage van de totale primaire salariskosten en kosten van inhuur dat aan die specifieke heffing of retributie wordt besteed.

De indirecte kosten voor leges en retributies betreffen kosten die meer gerelateerd zijn aan de afweging van het algemene belang dan aan het individuele belang. Deze kosten kunnen niet verhaald worden op de burger c.q. op de genietters van specifieke dienstverlening. Dergelijke kosten zullen via de algemene middelen, specifieke uitkeringen of anderszins bekostigd moeten worden en worden niet toegerekend naar de producten. In de wetsgeschiedenis (specifiek

bij de wijziging van de Gemeentewet op het stuk der belastingen in 1989) zijn expliciet een aantal kosten genoemd die onder indirecte kosten vallen.

Bij de toerekening speelt ook de vraag op welk (detail)niveau het product of de dienst wordt gedefinieerd waaraan kosten worden toegerekend. Bij uw gemeente is de keuze gemaakt om de producten / diensten te hanteren zoals die in de begroting zijn gedefinieerd t.w. Riool, Afvalstoffen, Leges, Lijkbezorgingsrechten, Weekmarkten.

Voor Riool geldt dat op basis van het huidige beleid per planperiode het tarief wordt vastgesteld en gedurende deze periode wordt het tarief alleen verhoogd met de prijsindexering. Het saldo van de Riool opbrengsten en kosten wordt verrekend met de voorziening, die toereikend moet zijn om het geplande onderhoud te kunnen plegen. Er is dus sprake van een gesloten circuit. De ontvangen gelden van degenen die rioolheffing betalen worden ingezet ter dekking van de kosten.

In de genoemde notitie wordt van al deze producten een kostenoverzicht met de directe en toegerekende (overhead) kosten verstrekt in relatie tot de begrote opbrengsten. Daaruit volgt de volgende kostendeckendheid obv de begroting 2018:

Product	Mate van kostendeckendheid obv begroting 2018
Riolering	100%
Afvalstoffenheffing	100%
Leges (gemiddeld)	77,9%
Begraafrechten	40,7%
Marktgeld	86,1%

Wij hebben vernomen dat bovenvermelde systematiek ook is gevolgd in 2019 en 2020. Wij hebben informatie ontvangen over de berekende kostendeckendheid van bovengenoemde producten op basis van de begroting 2021. Uit deze informatie blijkt:

Product	Mate van kostendeckendheid obv begroting 2021
Riolering	100% (overschot aan baten van € 550.827 te verrekenen met voorziening)
Afvalstoffenheffing	100%
Leges (gemiddeld)	54,9%
Begraafrechten	39,8%
Marktgeld	80,2%

Wij concluderen dat er een gedegen voorstudie heeft plaatsgevonden op de kostentoerekening en dat de tarieven goed en juist onderbouwd zijn.

4.2. Aandachtspunt Subsidieverstrekingen en naleving van de voorwaarden

Bevinding

Jaar constatering 2020

Opvolging door VIC geconstateerde tekortkomingen en aanbevelingen

De volgende subsidiesoorten worden onder meer onderkend: Budgetsubsidies, Basis en Evenementssubsidies. Binnen het subsidieproces wordt onderscheid gemaakt tussen de aanvraag / toekenning en de vaststelling achteraf. In de Algemene Subsidie Verordening (ASV) worden voorwaarden genoemd die moeten worden nageleefd. In de verbijzonderde interne controle (VIC) die de gemeente uitvoert, stelt een VIC medewerker vast of voldaan is aan de voorwaarden cq. beheersmaatregelen die zijn ingevoerd bij het toekennen en vaststellen van subsidies. Wij verwijzen ook naar onze bevinding in paragraaf 3.10.

Bij het vaststellen van de subsidies wordt beoordeeld of de subsidies zijn besteed conform afspraken/voorwaarden die bij de toekenning zijn bepaald. Wij hebben niet beoordeeld of subsidies terecht zijn vastgesteld. Wij hebben beoordeeld wat uw VIC heeft geconcludeerd ten aanzien van de beheersingsmaatregelen bij het aanvragen/toekennen en de vaststelling van subsidies.

Wij hebben de VIC rapportages bij het proces subsidies beoordeeld voor

- Het aanvragen/toekennen van
  - Budgetsubsidies 2018 (toekenningen aan professionele instellingen in totaal €2,5mio)
  - Budgetsubsidies 2019 (toekenningen aan professionele instellingen in totaal €2,5mio)
- Het vaststellen van
  - Budgetsubsidies 2018

Uit deze rapportages blijkt dat bij het aanvragen/toekennen van subsidies de beheersmaatregelen voor een groot deel zijn uitgevoerd, waarbij wel de volgende tekortkomingen zijn geconstateerd:

- De controle door de betrokken beleidsmedewerker van de aanvraag, begroting en activiteitenplan is niet altijd duidelijk vastgelegd (welke punten zijn getoetst?).
- De beoordeling van de stand van de egalisatiereserve op het moment van aanvraag van een jaarlijkse subsidie is niet uitgevoerd.
- De subsidiemodule wordt niet volledig ingevuld omdat deze module niet geschikt is voor subsidies aan professionele instellingen. Wel vindt vastlegging plaats in het zaaksysteem.
- Er worden door het college geen afspraken gemaakt over de maximale hoogte en de samenstelling van het eigen vermogen met instellingen die structurele subsidie ontvangen.

Uit deze rapportages blijkt dat bij het vaststellen van subsidies de beheersmaatregelen voor een groot deel zijn uitgevoerd, waarbij wel de volgende tekortkomingen zijn geconstateerd:

- Er wordt in een aantal gevallen geen verzoek tot vaststelling ontvangen, terwijl dit officieel wel dient te gebeuren.
- Het college stelt de subsidie niet vast binnen 13 weken na ontvangst van de aanvraag tot subsidievaststelling.
- Indien voorgaande van toepassing is, heeft het college in een aantal gevallen verzuimd de subsidieontvanger over de vertraging te informeren zo spoedig mogelijk na ontvangst van de aanvraag tot subsidievaststelling.

De algemene conclusie bij het vaststellen van de subsidies die in 2018 zijn verstrekt was dat net als het voorgaande jaar op de 'termijnonderdelen' is afgeweken van de Algemene Subsidieverordening. Omdat de termijnen waren overschreden, was sprake van een formele onrechtmatigheid.

Op basis van de VIC rapportages zijn er verbeterpunten geadviseerd. In 2020 zijn de volgende verbeteringen door de VIC geconstateerd:

- De ASV is geactualiseerd en voor besluitvorming voorgelegd aan de raad (november 2020).
- Er is een digitaal aanvraagproces geïmplementeerd en in gebruik genomen voor het aanvraag proces vaststelling 2019 en verlening 2021 voor budgetsubsidies. In dit proces is de aanvrager verplicht om alle gevraagde documenten vanuit de ASV te overleggen. In het proces zit een checklist waarbij de adviseur moet bevestigen dat alle gevraagde

documenten ook daadwerkelijk zijn aangeleverd. Op basis van managementrapportages en steekproeven kan nu effectief gecontroleerd worden of de adviseur deze afspraken naleeft.

- De digitale aanvraag wordt gedaan via E-Herkenning. De E-Herkenning is erkend als formele handtekening. Het indienen van een aanvraag via het digitale formulier heeft daarmee de status van formele aanvraag.
- Bewaking van de termijnen gebeurt via het Zaaksysteem. Dat geeft het aantal dagen weer tot de uiterlijke termijn. De adviseur kan hierop anticiperen. Dit is nu ingericht en daarmee gerealiseerd. Het is zaak dat de adviseur overeenkomstig de signalering gaat werken.

Er is bewust voor gekozen om geen nadere afspraken te maken met de subsidieontvanger over de wijze waarop aangetoond wordt dat de afgesproken subsidiabele activiteiten zijn verricht. Dit vraagt om een andere manier van werken en een cultuuromslag bij adviseurs, college en subsidieontvangers. Er moet een transitie worden gemaakt naar het sturen op doelen en resultaten.

Daarbij geldt ook dat een subsidie toekenning met heel concrete tegenprestaties soms beschouwd moet worden als een inkoop in plaats van een subsidie. Om vorm te geven aan deze andere manier van werken zijn en worden ook in de toekomst workshop gegeven voor iedereen in de organisatie over het thema 'Subsidie of Inkoop?'.

De VIC komt uiteindelijk met de volgende aanbeveling: Om meer zicht te krijgen op het met behulp van subsidies behalen van maatschappelijke doelen en de aan subsidieverlening verbonden risico's beter te kunnen managen wordt aanbevolen op teamleidersniveau het eigenaarschap van subsidieverlening tegen het licht te houden en in het verlengde hiervan een organisatie brede coördinatie te overwegen.

Wij onderschrijven de conclusies die vanuit de VIC resultaten zijn gegeven.

AANDACHTSPUNTEN JAARVERSLAGGEVING

Tijdig beginnen

5. AANDACHTSPUNTEN JAARVERSLAGGEVING 2020

Op basis van onze ervaringen in de sector en onze kennis van de (wijzigingen in) de van toepassing zijnde wet- en regelgeving onderkennen wij de volgende algemene aandachtspunten voor de jaarverslaggeving en jaarrekeningcontrole 2020 (de opsomming houdt niet in dat punten nu of in het verleden niet goed verzorgd zijn):

Impact COVID-19

De wereldwijde uitbraak van het COVID-19 virus zal naar verwachting voor het boekjaar 2020 en de komende jaren mogelijk significante invloed hebben op de cijfers van uw gemeente. Wij vragen uw aandacht om de impact van passende maatregelen, die genomen zijn om de continuïteit van de bedrijfsactiviteiten te waarborgen, de komende maanden te blijven monitoren en waar nodig bij te sturen. U moet hierbij denken aan:

- Analyse van de financiële impact inzake (extra) lasten en gemiste inkomsten als gevolg van het COVID-19 virus. U moet hierbij denken aan uitgaven die zijn gedaan om de ICT op orde te brengen, extra inhuur van tijdelijk personeel, materialen in het kader van hygiëne en stickermaterialen etc. Maar ook aan gemiste opbrengsten inzake leges en bijvoorbeeld kwijtscheldingen en verminderingen van OZB heffing. Wij adviseren u dit tijdig in kaart te brengen en apart zichtbaar te maken in de programmaverantwoording en besluitvorming.
- Huidige en toekomstige lasten van uitkeringen. Als gevolg van de uitbraak van het COVID-19 virus is een landelijke trend dat vooralsnog de financiële impact in 2020 beperkt blijft en met name toeziet op extra beheersuitgaven en uitgaven die vooralsnog vanuit extra middelen vanuit de landelijke overheid worden gedekt. De verwachting is echter wel dat het effect van extra uitgaven zich in de komende jaren wel nadrukkelijk zal manifesteren op het moment dat inwoners een beroep gaan doen op de uitkeringsfaciliteiten van de gemeente en het vooralsnog onvoldoende duidelijk is of dit vanuit aanvullende Rijksbijdragen geheel of gedeeltelijk kan worden opgevangen. Wij vragen u bewustwording ten aanzien van deze ontwikkeling en hiermee rekening te houden in de toekomstige begrotingen.

- Waarderingsvraagstuk inzake verstrekte leningen bedrijfskapitaal in het kader van de Tozo regeling die namens de gemeente Moerdijk wordt uitgevoerd door het Werkplein. Wij vragen u het Werkplein een kritische analyse te laten maken van de waardering van deze leningen en in een vroegtijdig stadium de uitgangspunten te bepalen ten aanzien van terugbetalingsverplichting aan het Rijk
- Analyse van financiële stabiliteit bij potentiële kopers van grondposities op industrieterreinen. Wij zien een landelijke ontwikkeling de afgelopen periode waarin met name de verkoop van kavels op industrieterreinen stagneert, hetgeen een direct gevolg kan zijn van de problematiek van COVID-19 voor lokale en landelijke ondernemers. Mogelijk heeft dit ook invloed op de grondposities op industrieterreinen in uw gemeente en is het aan te bevelen nog meer aandacht te besteden aan de kredietwaardigheid en liquiditeit van potentiële kopers voorafgaand aan het aangaan van transacties, danwel bestemmingsplannen mogelijk tijdig te herzien.
- In 2020 zijn mogelijk omzetgaranties verstrekt aan zorgaanbieders en is zorg doorbetaald die niet of mogelijk alternatief is geleverd. Wij hebben begrepen dat beleid hieromtrent momenteel in het regionaal samenwerkingsverband nader wordt uitgewerkt en besluitvorming in het Bestuur en de Raad hierop aansluitend zal worden gemaakt. Het is hierbij van belang dat de gemeente een duidelijk onderscheid kan maken tussen gedeclareerde zorg en lasten vanuit omzetgarantie gedurende de COVID-19 lockdown en lasten inzake 'reguliere' zorg.
- Mogelijk heeft de gemeente subsidies verstrekt aan organisaties voor activiteiten die geen doorgang hebben kunnen vinden of zijn uitgesteld in de tijd. Daarmee ontstaat in beginsel een rechtmatigheidsvraagstuk. Wij adviseren u deze subsidies in kaart te brengen, alsmede de financiële impact hiervan en afstemming met de betreffende organisatie welke regelingen getroffen zijn. Indien de Raad hiervan kennis neemt en besluitvorming wordt vastgelegd is sprake van 'bestaand beleid' in het kader van de rechtmatigheidstoets. En daarmee kan een mogelijke onrechtmatigheid buiten beschouwing blijven in onze foutevaluatie bij de jaarrekening.

Prestatielevering

Steekproef op prestatielevering bij geregistreerde en betaalbaar gestelde inkoopfacturen. Wij zijn graag betrokken bij het bepalen van de steekproefomvang en het maken van de selectie.

Aangezien bij uw organisatie alleen gewerkt wordt met zorgaanbieders met een declaratietotaal boven de € 50.000, zullen deze aanbieders allen een controleverklaring dienen te verstrekken, waarop gesteund kan worden voor de prestatielevering. Er zal echter wel een steekproef worden gedaan om prestatielevering met betrekking tot PGB bestedingen 2020 aan te kunnen tonen.

WNT

Adequate voorbereiding van de WNT verantwoording in de jaarrekening 2020, door de verantwoording intern te toetsen aan de hand van de wetgeving. In de praktijk zien wij met name dat niet alle of onjuiste looncomponenten tot het bezoldigingsbegrip gerekend worden.

Position papers

Bij specificaties en onderbouwingen waarbij sprake is van complexiteit of subjectiviteit (schattingen) de opbouw van de post, uitgangspunten en berekeningswijze uitwerken in een geschreven toelichting ('position paper'), zodat de uitgangspunten en berekeningen snel door ons geïnterpreteerd kunnen worden en wij tot een goed begrip van de betreffende onderdelen kunnen komen. Wij achten dit voornamelijk van belang bij:

- Waardering van de grondexploitatie. Wij hebben tijdens de interimcontrole vastgesteld dat het door u opgestelde Meerjarenprogramma Grondexploitatie deel I en deel II uit het voorgaand jaarrekeningdossier adequaat is en deze kunnen in dezelfde opzet opgesteld worden;
- Waardering van uw vastgoed. Wij vragen om een analyse van het vastgoed dat niet meer voor de publieke taak aangewend wordt, om te bepalen of er mogelijk sprake is van een duurzame waardevermindering die in acht genomen moet worden.
- Toereikendheid van uw voorzieningen. Wij ontvangen graag een onderbouwing van de totstandkoming van de berekening van de benodigde voorzieningen, gehanteerde paramaters en zichtbare aansluiting naar onderliggende documentatie, waaronder beheerplannen in het kader van groot onderhoud.

Activa

Zichtbare analyse van de activa van uw gemeente naar de stand per 31 december 2020 om vast te stellen dat alle activa met een boekwaarde nog in gebruik zijn binnen de gemeente.

VPB

Voortdurende aandacht voor de aangifte vennootschapsbelasting van eerdere jaren alsmede de voorbereiding voor de aangifte vennootschapsbelasting 2020.

PBC / LOTS

Tijdige en volledige aanlevering van documentatie zoals door ons opgevraagd via het overzicht van benodigde gegevens voor de jaarrekeningcontrole 2020 en aanlevering daarvan via de portal.

ACTUALITEITEN

Niet specifiek toegespitst
op uw organisatie

6. ACTUALITEITEN

Dit hoofdstuk bevat enkele algemene ontwikkelingen, die wij onder de aandacht van uw gemeente willen brengen.

6.1. Uitspraak BTW

Op 19 juli 2020 heeft de Hoge Raad uitspraak gedaan over het BTW-regime dat een impact heeft op de aangifte hiervan. De Hoge Raad stelt namelijk dat gemeenten niet als overheid handelen bij de exploitatie van begraafplaatsen en het verzorgen van onderwijs.

In de rechtszaak heeft een gemeente beargumenteerd dat het exploiteren van een begraafplaats valt binnen de Wet op de bezorging (Wlb). Op voet van de Wet op het BTW-compensatiefonds (Bcf) heeft de gemeente de btw teruggevorderd op de kosten. De Inspecteur heeft vervolgens bij de inspectie hier bezwaar op gemaakt. De Hoge Raad heeft geoordeeld dat de Wet op de lijkbezorging (Wlb) erin voorziet dat kerkgenootschappen dan wel privaatrechtelijke rechtspersonen of natuurlijke personen op bijzondere begraafplaatsen grafrechten kunnen verlenen zoals een gemeente dat op een gemeentelijke begraafplaats doet. De Wlb biedt geen steun voor de opvatting dat gemeenten voor het uitgeven van grafrechten op een gemeentelijke begraafplaats overheidsbevoegdheden nodig hebben. Op basis hiervan acht de Hoge Raad het ook niet toegestaan voor gemeenten om de btw te vorderen uit het BTW-compensatiefonds.

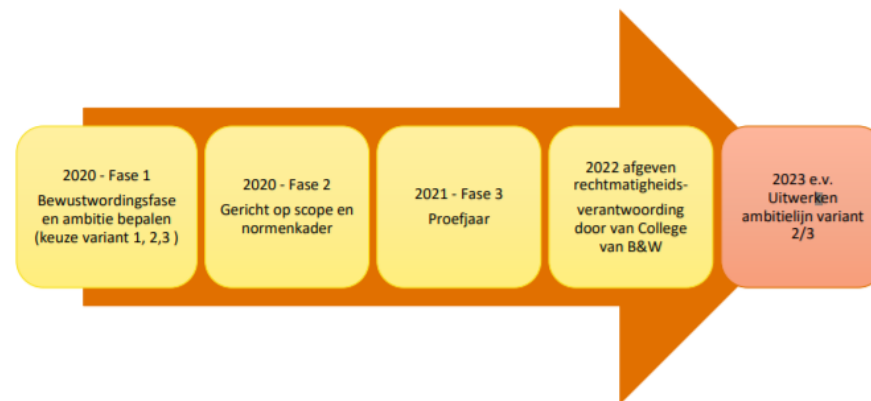
Ook het verzorgen van openbaar onderwijs door onderwijsinstellingen wordt als gevolg van die uitspraak niet langer als overheidshandelen gezien en valt nu binnen het bereik van de BTW. Het beleidsbesluit over de onderwijsvrijstelling wordt hierop aangepast, meldt de fiscus.

De conclusie van de uitspraak is dat de Hoge Raad ter discussie stelt wat onder de overheidstaken valt en wat onder ondernemingstaken valt. Op basis van de uitspraak vindt al een aanpassing plaats voor de exploitatie van begraafplaatsen en voor het verzorgen van onderwijs.

6.2. Rechtmatigheidsverklaring

De regeling Financiële-verhoudingswet wijzigt per boekjaar 2021, welke het bestuur gaat verplichten de rechtmatigheid van hun handelen in de jaarrekening 2021 te verklaren. De commissie Bedrijfsvoering Auditing Decentrale Overheden (hierna BADO) heeft een notitie gepubliceerd over de verwachte veranderingen van verschuiving in verantwoordelijkheid. De verantwoording van de rechtmatigheid richt zich niet op de getrouwheidscriteria.

Het implementatie traject wordt op dit moment als volgt verwacht:

Figuur 1: Traject implementatie, bron notitie rechtmatigheidsverantwoording BADO

Het college zal gaan verantwoorden in welke mate rechtmatig is gehandeld door de gemeente in plaats van de controlerend accountant. De modelteksten die bij de verantwoording horen zijn al gepubliceerd door de commissie BBV. De rechtmatigheidsverantwoording valt, als onderdeel van de jaarrekening, onder het getrouwheidsoordeel van de accountant.

Het oordeel van de accountant is opgenomen in de controleverklaring van de accountant en toegelicht in het verslag van bevindingen. De beoordeling van de getrouwheid door de controlerend accountant geeft aan dat vertrouwd mag worden op hetgeen in de rechtmatigheidsverantwoording van het bestuur vermeld staat.

In de huidige jaarrekeningcontrole dekt de accountant negen criteria af (zie plaatje rechtsboven vorige pagina). Drie criteria daarvan hebben alleen betrekking op rechtmatigheid: Begroting, M&O, Voorwaarden. Het zijn deze drie criteria die vanaf 2021 worden afgedekt door de verantwoording van het college in de jaarrekening. Hierna gaan wij kort in op deze drie criteria

De controle op de begrotingsrechtmatigheid bestaat uit een controle op nauwkeurige verwerking van begrotingswijzigingen en de toetsing van begroting aan de werkelijkheid.

De controle op het misbruik en oneigenlijk criterium bestaat uit het vaststellen van de actualiteit van het beleid en de uitvoering te toetsen aan het beleid. Het bestuur moet waarborgen dat het beleid actueel is, waarbij nieuwe en gewijzigde regelgeving wordt verwerkt in het beleid. Deze bevat naast de filosofie, algemene uitgangspunten en risicoanalyse ook maatregelen ter voorkoming en afdoening. Vervolgens wordt getoetst in welke mate het beleid is gevolgd en hierover wordt gerapporteerd.

Het laatste criterium is het voorwaarde criterium. Het criterium omvat de eisen/voorwaarden die afkomstig zijn uit interne en externe regelgeving en hebben betrekking op aspecten als doelgroep, termijn, grondslag, administratieve bepalingen, normbedragen, bevoegdheden, bewijsstukken, recht, hoogte en duur. Het bestuur zal daarom ook een analyse moeten uitvoeren welke regelgeving relevant is voor de verantwoording in de jaarrekening en dit documenteren in een toetsingskader. De werkzaamheden die bij het toetsingskader horen worden regelmatig al uitgevoerd door de interne controle afdeling. Het is verstandig om vooraf af te stemmen dat de werkzaamheden toereikend zijn, om vervelende verrassingen te voorkomen.

Het is mogelijk om door te groeien van een rechtmatigheidsverantwoording naar een 'in control statement' (hierna ICS). Het bestuur moet daarvoor wel aanvullende stappen ondernemen om voldoende grip te krijgen op de activiteiten in de organisatie. Het is voor de ICS van belang dat voldoende controle op de werking van de interne beheersing wordt uitgevoerd en deze de aanwezige mogelijkheden op onrechtmatig handelen afdekken.

Figuur 2 Traject naar ICS statement, bron: notitie rechtmatigheidsverantwoording BADO

6.3. Notitie meerjarig financieel inzicht

De Commissie BBV heeft op 16 september de notitie meerjarig financieel inzicht gepubliceerd. De notitie heeft als doelstelling de bestuur- en raadsleden nader te informeren over de inhoud van rapportages, zoals de jaarrekening. De notitie is ideaal voor de bestuurder met beperkte ervaring van financiële verslaggeving om een beter beeld te krijgen.

De nadruk binnen de notitie ligt op de samenhang van informatie binnen de rapportages. Zo worden de basis elementen uitgelegd van een balans en staat van baten en lasten. Vervolgens wordt verdieping gezocht door de functie en betekenis van kengetallen en ratio's uit te leggen. Daarnaast wordt het belang van een analyse op de afwijking tussen werkelijkheid en begroting gegeven.

6.4. Notitie prestatielevering

De commissie BADO heeft handvatten geboden aan de prestatielevering en de daarbij horende vastlegging en onderbouwing. De werkzaamheden die horen bij de prestatielevering staan binnen de gemeenten vaak bekend als verplichting aan de accountant. De notitie tracht daarbij inzichten te geven waarom het vastleggen en onderbouwen ook relevant is voor het bestuur en/of gemeenteraad.

Het vastleggen en onderbouwen van prestatielevering is een lastig onderdeel omdat de diepgang en bewijsvoering niet in regelgeving is verankerd. Het gebrek aan duidelijke normen maakt het moeilijk om aan te geven wanneer prestatielevering voldoende is onderbouwd en vastgelegd.

De inrichting van het inkoopproces vormt het vertrekpunt bij het vastleggen van de prestatielevering. Het is daarbij van belang dat de organisatie de verwachting duidelijk heeft gedefinieerd. De verwachting bestaat uit wie, wat, wanneer, waarom en op welke manier de prestatielevering vastlegt.

Het is mogelijk voor de organisatie om een risico-inschatting te maken van inkoopkosten, op basis daarvan de diepgang van prestatie toetsing te bepalen en dit te verwerken in het inkoopproces. Wanneer de organisatie op basis van een risico-inschatting accepteert dat prestatielevering van triviale bedragen (bijvoorbeeld kleiner dan 500 euro) niet nader vastgelegd dient te worden, kan dit in het beleid worden opgenomen. Daarentegen kan de organisatie ook aangeven dat zekere producten vrij van risico zijn. Een voorbeeld hiervan is de factuur van elektra, waarbij de gemeente volledig steunt op de juiste uitlezing van de slimme meter. Naast af schalen van risico's is het voor de organisatie ook mogelijk om de risico's op te schalen (bijvoorbeeld bij frauderisico's). Bijvoorbeeld wanneer de organisatie kleine, dure en consument vriendelijke artikelen inkoopt, zoals mobiele telefoons, is het wenselijk om vast te stellen dat alle artikelen geleverd zijn en niet 'van de vrachtwagen gevallen zijn'.

De conclusie van de notitie is dat de organisatie de inkopen stratificeert naar omvang en risico's en op basis van het risico werkzaamheden / vastlegging van prestatielevering uitvoert.

6.5. Tozo 1 en rechtmatigheid – verantwoording in SiSa bijlage

Gemeenten zijn vanwege de urgentie van de coronacrisis voortvarend aan de slag gegaan met Tozo 1. Met name voor Tozo 1 geldt dat dit ook gevolgen kan hebben voor de rechtmatigheid. De minister van SZW vindt het onbillijk om gemeenten hier financieel op af te rekenen, omdat de problematiek mede het gevolg is van een verzoek van het Rijk aan gemeenten om bij Tozo 1 snel in actie te komen.

Besloten is daarom voor Tozo 1 een onderscheid te maken tussen fundamentele rechtmatigheidseisen, belangrijke rechtmatigheidseisen en formele rechtmatigheidseisen. Het onderscheid tussen fundamentele en belangrijke rechtmatigheidseisen is gemaakt, omdat fouten en onzekerheden ten aanzien van deze eisen verschillende consequenties hebben, voor een eventuele terugvordering in het kader van deze specifieke uitkering. Rechtmatigheidsfouten en –onzekerheden inzake belangrijke rechtmatigheidseisen worden onder voorwaarden onder de werking van de hardheidsclausule gebracht. Daarmee kan worden voorkomen dat fouten en onzekerheden ten aanzien van de belangrijke rechtmatigheidseisen tot een korting op de hoogte van de Rijksvergoeding leiden. Voor Tozo 2 en Tozo 3 geldt het onderscheid tussen fundamentele en belangrijke rechtmatigheidseisen niet, deze eisen worden allemaal geacht fundamenteel te zijn. Hoewel de regels voor het toepassen van de hardheidsclausule nog zullen worden vastgelegd is al wel bekend dat voor een beroep op de hardheidsclausule door B&W een bestuurlijke verklaring moet worden opgesteld die de Gemeenteraad dient goed te keuren.

Specifiek voor de accountantscontrole zal de nota verwachtingen accountantscontrole SiSa 2020 op een later moment ook ingaan op de verantwoording van de Tozo regelingen. Daarbij geldt overigens wel dat voor het rechtmatigheidsoordeel van de accountant het onderscheid tussen fundamentele en belangrijke rechtmatigheidseisen niet van toepassing is, deze eisen worden allemaal geacht fundamenteel te zijn en kunnen allemaal de strekking van de verklaring raken.

6.6. Zorgcontinuïteit en rechtmatigheid

Veel gemeenten hebben vanwege de corona crisis en de wens om zorgcontinuïteit, omzetvergoedingen betaald aan zorgleveranciers, zonder dat daar prestatielevering tegenover stond. Vanuit een rechtmatigheid optiek zijn dit soort betalingen in principe onrechtmatig. De werkgroep rechtmatigheid van de VNG en het ministerie van Binnenlandse zaken heeft een notitie doen uitgaan waarin ze deze problematiek beschrijven en waarin een drietal oplossingsrichtingen wordt aangegeven om de betalingen toch rechtmatig te kunnen kwalificeren: (1) aanpassing van de bestaande overeenkomst met een addendum, (2) omzetvergoeding verstrekken middels een subsidie, (3) werken met een finale afrekening. Wij adviseren u kennis te nemen van deze notitie en te bepalen of u één van de oplossingsrichtingen zou willen volgen.

www.astriumoverheidsaccountants.nl

BIJLAGE OPVOLGING PUNTEN VORIG JAAR

Managementletter punten voorgaand jaar – inclusief reactie

▲	Bevinding is van groot belang voor de kwaliteit van de administratieve organisatie en interne beheersing, waarbij een risico aanwezig is dat hierdoor de jaarrekening een afwijking van materieel belang kan bevatten. Naar onze mening moet deze bevinding direct opgepakt worden. Indien deze bevinding niet wordt opgevolgd zullen aanvullende gegevensgerichte werkzaamheden benodigd zijn, dan wel kan dit impact hebben op de aard van de controleverklaring.
▲	Bevinding is van belang voor de kwaliteit van de administratieve organisatie en interne beheersing, waarbij een risico aanwezig is dat hierdoor de jaarrekening een afwijking van materieel belang kan bevatten. Opvolging is naar onze mening gewenst om aanvullende gegevensgerichte werkzaamheden te voorkomen.
▲	De opzet en het bestaan van de administratieve organisatie en interne beheersing is op orde. Met opvolging van deze bevinding kan de kwaliteit van de AO/IB verder vergroot worden en kunnen efficiencycyclen behaald worden. Deze bevinding heeft geen impact op de accountantscontrole.

Processen	Prioriteit	Bevinding en advies	Reactie Management	Stand van zaken 15-9-2020	Status
Van inkopen tot betalen	▲	Bevinding: Er is geen eenduidig proces/beleid omtrent het vaststellen van prestaties. Het is bij de teams niet altijd duidelijk wanneer de levering van een prestatie moet worden vastgesteld en op welke manier dat dient plaats te vinden. Risico: Het risico bestaat dat facturen onterecht worden betaald voor niet (of niet volledig) geleverde prestaties. Aanbeveling: We adviseren om het beleid omtrent prestatieleveringen te implementeren bij de vakafdelingen zodat met een uniform proces wordt gewerkt.	Hoe om te gaan met het vastleggen van prestatieleveringen is een onderdeel van “Van Inkopen Tot Betalen” en de implementatie van versie 14 Financials per 1-1-2021. De basis voor de werkwijze is verwoord in een memo prestatieverklaring. Deze memo wordt op pagina 4 aangehaald als een stap voorwaarts en een verbetering van de interne beheersing. De memo zal in het 1 ^e kwartaal van 2020 worden omgezet in beleid door middel van verwerking in de budgethoudersregeling.	De geactualiseerde budgethoudersregeling wordt in het 4e kwartaal 2020 door het college vastgesteld. In deze regeling is opgenomen wanneer en hoe een prestatieverklaring moet worden gegeven. In het nieuwe financieel pakket wordt afgedwongen dat of een prestatieverklaring geüpload wordt achter de factuur of dat in een apart veld de prestatielevering wordt toegelicht. Met ingang van 2021 wordt gestart met het werken met het nieuwe financieel pakket.	In ontwikkeling
Van inkopen tot betalen	▲	Bevinding: Het inkoopstartformulier wordt niet altijd ingevuld door de inkoper. Het inkoopstartformulier is een belangrijk startpunt voor de inkoper. Dit formulier is in Verseon geïmplementeerd en dwingt de functionaris	Bij aanbestedingstrajecten vanaf meervoudig onderhands is vanaf 2019 een duidelijke stijging waarneembaar van het werken met inkoopstartformulieren. De aanbeveling om hier consistent gebruik van te maken onderschrijven wij. De nieuwe	Vanaf 1-1-2020 wordt door de inkoopadviseur bij het starten van aanbestedingen vanaf Meervoudig Onderhands (MVO) met de procedure pas gestart als het intakeformulier (voorheen aangeduid als startformulier) volledig en compleet is ingevuld.	

Processen	Prioriteit	Bevinding en advies	Reactie Management	Stand van zaken 15-9-2020	Status
		belangrijke stappen te doorlopen alvorens een inkoop wordt gedaan. Risico: Het risico bestaat dat niet de juiste aanbestedingsprocedure wordt gevolgd wat kan leiden tot een onrechtmatigheid.	software (Negometrix) die vanaf 1-1-2020 gebruikt gaat worden gaat hierbij helpen, omdat het invullen van het startformulier een vast onderdeel is van de te doorlopen stappen. Uiteraard zal intern bewaakt worden of alles op een juiste wijze plaatsvindt.	Het intakeformulier wordt toegevoegd aan de aanbesteding. Bij Enkelvoudig Onderhandse aanbestedingen (EVO) wordt dit vanaf 1-1-2020 niet meer uitgevoerd. Het standaard in moeten vullen van een intakeformulier heeft voor het proces EVO geen toegevoegde waarde.	In ontwikkeling
		Aanbeveling: Wij adviseren de organisatie om hier consistent gebruik van te maken.	Voor wat betreft enkelvoudige aanbestedingen is het goed om na te gaan of een verplicht inkoopstartformulier een toegevoegde waarde biedt. Dit wordt meegenomen in het nieuwe inkoopbeleid dat in het 1 ^e half jaar 2020 wordt opgesteld.	Dit past bij de in het huidige 'Inkoop- en aanbestedingsbeleid' opgenomen 'administratieve lastenverlichting'. In het in het 4de kwartaal 2020 te actualiseren inkoopbeleid zal deze werkwijze worden opgenomen. In het 'Werkblad' van de 'Prijs uitvragen' moet door de materiedeskundige wel de opdrachtwaarde en een summier omschrijving van de opdrachtwaarde worden ingevuld.	

Processen	Prioriteit	Bevinding en advies	Reactie Management	Stand van zaken 15-9-2020	Status
van inkopen tot betalen	▲	Bevinding: Ramingen van inkopen zijn niet altijd onderbouwd met onderliggende stukken. Risico: Het risico bestaat dat niet de juiste aanbestedingsprocedure wordt gevolgd wat kan leiden tot een onrechtmatigheid. Aanbeveling: Wij adviseren de organisatie om in een raming duidelijk te zijn met welk doel de raming is opgesteld en om de gehanteerde uitgangspunten vast te leggen. Dit hoeft natuurlijk niet voor elke inkoop. Het is aanbevolen om hiervoor kaders op te stellen (zie als voorbeeld memo prestatieverklaringen). Tot slot dient voor de ramingen paragraaf 2.1.2.2 van de Aanbestedingswet in acht te worden genomen.	Ook deze aanbeveling onderschrijven wij. Ook hier geeft de nieuwe software (Negometrix) de materiedeskundige ondersteuning om dit vast te leggen, doordat hier specifieke uitvraag naar wordt gedaan. Het opstellen en vaststellen van kaders zal worden meegenomen in het nieuwe inkoopbeleid dat in het 1e half jaar 2020 wordt opgesteld. Bij het bepalen van de ramingen zal rekening worden gehouden met hetgeen in de Aanbestedingswet is opgenomen.	Vanaf 1-1-2020 is het aanleveren van een intakeformulier bij aanbestedingen vanaf MVO verplicht. In dit startformulier moet niet alleen de opdrachtwaarde én een onderbouwing worden aangegeven, maar tevens het krediet of budget waar hetgeen dat uitgevoerd gaat worden uit betaald wordt. Bij diverse trajecten wordt naast de informatie op het intakeformulier ook een specifieke raming aangeleverd. Deze wordt door de inkoopadviseur aan het digitale aanbestedingsproces toegevoegd.	In ontwikkeling

Processen	Prioriteit	Bevinding en advies	Reactie Management	Stand van zaken 15-9-2020	Status
Van inkopen tot betalen	▲	Bevinding: Er worden voor de inkopen niet altijd verplichtingen (orders) aangemaakt in Coda. Risico: Het risico bestaat dat budgethouders geen volledig beeld kunnen hebben van de restantbudgetten en de gemeente hierdoor niet goed kan bijsturen gedurende het jaar. Verder bestaat het risico dat verplichtingen per balansdatum niet volledig zijn opgenomen in de jaarrekening. Aanbeveling: Wij hebben vernomen dat het aanmaken van verplichtingen vaker heeft plaatsgevonden ten opzichte van het voorgaande kalenderjaar. Dit betreft een stap in de goede richting alleen komt het nog steeds voor dat verplichtingen niet worden aangemaakt. Een uitgangspunt van de organisatie kan bijvoorbeeld zijn dat vanaf een bepaald bedrag een	Het aanmaken van verplichtingen (orders) in de financiële administratie is ten opzichte van 2018 fors toegenomen. In het kader van het traject “Van Inkopen Tot Betalen” en de implementatie van versie 14 Financials per 1-1-2021 wordt nu gewerkt aan het invoeren van een volledige verplichtingen administratie. Belangrijk is dat de verplichting wordt aangemaakt en vastgelegd op het moment van opdrachtverstrekking en niet pas op het moment van het ontvangen van een factuur. In dit laatste geval geeft een verplichtingen administratie geen sturingsmogelijkheden. Er is sinds 2019 een aantal dagen in de week een financieel adviseur aanwezig binnen de teams van het sociaal domein om collega’s concreet bij te staan bij het maken van orders en het gebruik van het financiële sys-	Per april 2020 heeft er een aanscherping plaatsgevonden. Dit heeft geleid tot een toename van het gebruik van orders. Verder heeft de focus gelegen op de voorbereiding van het per 1-1-2021 gaan werken met het nieuwe financiële pakket. Hiervoor is het inkoopproces (inkopen goederen, werken en diensten) volledig opnieuw uitgeschreven. Dit is de basis geweest van de inrichting van het financieel pakket. Daarnaast is dit proces ook leidend geweest bij het actualiseren van de budgethoudersregeling. Door deze zaken gezamenlijk op te pakken, zijn deze onderdelen verweven met elkaar. Vanaf het exploitatiejaar 2021 worden alleen maar facturen (voor inkoop goederen, diensten en werken) verwerkt in de financiële administratie als op deze facturen een ordernummer is aangegeven. Ontbreekt dit	In afronding

Processen	Prioriteit	Bevinding en advies	Reactie Management	Stand van zaken 15-9-2020	Status
		verplichting moet worden aangemaakt alvorens een betaling wordt uitgevoerd door de crediteurenadministratie.	teem uit te leggen. Ook brengt hij actief het belang van het maken van orders onder de aandacht. Aan de budgethouder wordt strak het advies gegeven: geen order aangemaakt, factuur niet betalen. We overwegen om deze werkwijze uit te breiden richting de andere teams.	ordernummer dan wordt de factuur geretourneerd aan de leverancier. Het 4 ^{de} kwartaal 2020 staat in teken van voorlichting van de medewerkers over de nieuwe budgethoudersregeling, de orderadministratie en het nieuwe financiële pakket.	
Vastgoed (verhuuropbrengsten)	▲	Bevinding: Er is geen sprake van een verhuurregister. Risico: Het risico bestaat dat opbrengsten onvolledig worden verantwoord. Aanbeveling: Wij adviseren de organisatie om aan de hand van het kadaster inzicht te verkrijgen in de gebouwen die in het bezit zijn van de gemeente. Vanuit de procesbespreking met de adviseur van de afdeling Vastgoed hebben wij vernomen dat recentelijk een overzicht is opgesteld met alle objecten in gemeentelijk bezit. Een uitgangspunt kan zijn	Zoals de accountant opmerkt is er al wel een overzicht van de verhuurde objecten. In 2020 zal het verhuur beheersysteem Axserion worden ingevoerd en daarin wordt een verhuurregister bijgehouden. Of een gebouw wel of geen verhuuropbrengst heeft is veelal een beleidskeuze. In 2020 zullen uniforme verhuurtarieven per categorie gebouwen worden voorgesteld, zodat het risico van rechtsongelijkheid en de kans op fouten worden verminderd. Met de invoering van Axserion zal het waarborgen van de volledigheid	Voor 2020 is in de lijn van de aanbeveling een aansluiting gemaakt tussen een actueel overzicht van gemeentelijke eigendommen (het gebouwenoverzicht) en het verhuuroverzicht. In het gebouwenoverzicht wordt aangegeven waarom bepaalde gemeentelijke eigendommen geen huuropbrengsten genereren (bv. bruikleenovereenkomst, geprivatiseerd). De implementatie van Axserion verloopt volgens planning. Het hiervoor benodigde aanvullende budget is via de 1^e Berap 2020	Gerealiseerd

Processen	Prioriteit	Bevinding en advies	Reactie Management	Stand van zaken 15-9-2020	Status
		om dit overzicht als basis te gebruiken voor het opstellen van een verhuurregister. Aansluitend hierop kan een analyse worden uitgevoerd op waarom bepaalde objecten c.q. bezittingen geen opbrengsten genereren. Tot slot is het een aanbeveling om een koppeling te maken tussen de objecten in het verhuurregister en de contracten in het zaaksysteem (bijvoorbeeld door het toevoegen van een zaaknummer in het verhuurbestand).	van opbrengsten worden vereenvoudigd. Planning: implementatie eind 2020, koppeling met opvolger Coda in 2021.	ter beschikking gesteld. Ter begeleiding van de implementatie, waaronder de inrichting van 5 modules (koppeling met financiële administratie, contacten, facturatie reserveringen en MJOP) is een applicatiemedewerker aangesteld.	